

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 10. (70) évf.
2. szám. 1999 március-május.
Ára: 1500 lej.

A pünkösztnek jeles napján,

tüzes nyelvek zúgó szárnyán... - csendül fel esztendőről esztendőre ajkunkon a jól ismert ének, s hangunk csodálatos harmóniában ölelkezik a gyülekezet szívből szárnyaló dallamával. Magasztos, megható, ünnepi érzés tölti el lelkemet valahányszor a pünkösdi eseményeket újraolvasom és élem. Szinte magam előtt látom a jeruzsálemi zarándokok kavargó tömegét, ott tolongok én is az elárvult jézustanítványok között - (talán én vagyok éppen a tizenkettedik, Mátyást csak énutánam választották?) - szívem torkomban dobog, amikor Péter szólásra emelkedik. Megállítanám, szólnék: **még ne, még túl korai**, de - tüzes nyelvek zúgó szárnyán tüzes lélek szálla rája, az apostolokra.

Pünkösöd a tenni akarás, a lelkesedés, az alkotás, a bátor kiállás fogalmával fonódott össze lelkemben. Közösséget csak ezen lelki ajándékok birtokában lehet teremteni. És hiába az égig nyúló láng, a minden akadályt elhárító tettekreklés, a halált megvető bátorság, ezredvégünk sokszor kancsal világában ezek sem szülnék közösséget. Vagy ha igen, az „újszülött” nem életképes: pünkösdi rózsza, ma még virágzik és színével kápráztat, de holnapra elhervad.

Kit száműztünk életünkből, hogy pünkösdi ihletettségünk, lelkesedésünk csupán órákig, jobb

esetben napokig tart?

Az isteni lélek száműzetett életünkből, kegyvesztett lett, mert örökös önvizsgálatra indít, mert sokszor kényelmetlen az önmagunkkal való szembenézés. Az isteni lelket nem lehet kioltani, nem lehet elaltatni, csak száműzni. Gyakran hangoztatjuk: szekularizált világban élünk, értékét vesztették szavaink, megkoptak eladdig tiszta érzéseink, szeretetünk elsorvadt. Valami, valaki hiányzik életünkből? Az isteni lélek; kényelmetlen volta miatt száműztük, vagy legalábbis azt hittük, pedig mi vagyunk a száműzöttek, önnönmagunk at szakítottuk el Isten megszentelő közelségéből. Isten, Ő, és csakis Ő az, aki megtartja, élteti és gyümölcsözteti közösségeinket, mert lehetnek barátaink, lehet családunk, népes egyház-községünk (az ünnepeken legalább!), Isten nélkül nem maradhatnak fenn, az Ő lelkének ereje változtatja meg életünket, és baráti, családi, egyleti, gyülekezeti közösségből így válhatunk Ő vele és Ő általa hittel imádkozó közösséggé.

Engedjük, hogy Isten lelke töltse be és él életünket, acélozza meg hitünket, erősítse jóra való akarásunkat, hogy egy akarásban, együtt, úrvacsora- és imaközösségben szenteljünk pünkösdi ünnepet.

-ács

Dsida Jenő Pünkösdi várakozás

Kész a világ,
Feszült, ünnepi várás
Tereng felette.
Halotti csend. Csak néha néha
Sóhajt az Isten lelke.

Kimérve minden pálya
Megtöltve minden lélek-lámpa,
Ahol csak úr a lét...
De jaj, sötét van,
Mélységes iszonyú sötét!

A zordon tömeg-árnyék
Némán zokogva kering utjain,
S csak egyet tud és egyet érez...
...Most váratlanul vágyón megvonaglik
és felzug Istenéhez:

Betelt az idő!
Sugarat, fényt, szint adj nekünk,
Mert epedünk!
Fényesség nélkül oly sivár az élet!
Nagy Alkotónk, oh mondd ki szent igédet
Legyen világosság!...

Nemzeti és egyházi életünkben az ezredforduló emlékezésére kötelez. Négy olyan történelmi jelentőségű esemény évfordulójára emlékezünk, amely biztosította a magyarság fennmaradását a Kárpát-medencében, és szolgált hozzájárulását az egyetemes kultúra gazdagodásához. Ezek: a magyar államiság megalakulásának ezer éve; a magyarok kereszténységre térésének ezer éve; a magyar oktatás, illetve iskola megalapításának ezer éve; és ide soroljuk a kereszténység megalapítója, Jézus születésének kétezer éves évfordulóját is.

A rendkívül nagy jelentőségű évfordulókra előirányzott országos méretű rendezvények sorozatába bekapcsolódik az Unitárius Egyház is, mint a magyar történelmi egyházak szerves tartozéka, mint a magyar kultúra és művelődés hordozója, amely több, mint 430 éves történelme folyamán jelentős mértékben járult hozzá az Erdélyi és általában a magyarság lelki-szellemi, kulturális, tudományos élete és arculata kialakításához és gazdagításához.

Egyházunk a 2000-ben kezdődő és 2001. augusztus 20-ig tartó millenniumi évben a következő évfordulókat emlékező megvalósításokat, illetve rendezvényeket irányozza elő:

Emléktemplom építése és templom restaurálása

1. A Segesvár melletti Fehéregyházán, közvetlenül a Petőfi Sándor emlékmű és emlékmúzeum szomszédságában, az unitárius közösség már két esztendővel ezelőtt megkezdte új templomának felépítését, saját erőforrásból, de leginkább egyetemes egyházi és külföldi segítségből. Csak a templom belső kiképzése és berendezése van már hátra, és a környezet rendezése, de a pénzforrások elapadása miatt késik a befejezés. Pedig már a tervezés alkalmával az a cél fogalmazódott meg, hogy a templom helyet adjon az évente tartott 1848-as évfordulós ünnepségeknek, amelyeket a múzeum előtti téren tartottak eddig a március 15-i Petőfi emlékünnepélyeknek, és más egyházi, illetve ökumenikus és közművelődési rendezvényeknek.

A fehéregyházi unitárius templomot befejezése után millenniumi templom címmel ruháznánk fel, melyet a falára

A millennium megünneplése

elhelyezett emléktábla szövege örökítene meg.

2. A Kis-Küküllő völgyében, Dicsőszentmártontól mintegy 6 km távolságra levő Ádámoson az unitárius műemlék templom eredeti kazettái Erdély legrégebbi festett kazettái, 1526-os évszámú felirattal.

A kazettákat az Ádámosi Unitárius Egyházközség, a szövegfeliratos és festett papi székekkel együtt, a Magyar Néprajzi Múzeumnak adta el, 1910 körül. Ezek az értékes műemlékek ma is a budapesti Néprajzi Múzeum tulajdonában vannak mint erdélyi művelődéstörténeti emlékek.

Az egyházi és művelődéstörténeti szakemberek javaslatára az ádámosi egyházközség, a millennium emlékére, tervbe vette a kazetták hiteles másolatának elkészítését és a templom mennyezetére való visszahelyezését, hogy ezek az értékek eredeti helyükön és környezetükben hordozzák majd az erdélyi magyar művelődés ősi emlékeit.

Ádámosi templom
Épült a XV–XVI. században; 2873. sz. műemlék)

Emlékiállítások

1. Az Unitárius Egyház megalapítója Dávid Ferenc, a kolozsvári születésű radikális reformátor, aki jelentős szerepet töltött be az Erdélyi fejedelemség és különösen Kolozsvár 16. századi történelmében. Nem csupán az Unitárius Egyház megalapítása vagy Kolozsvár lakosságának magyarrá válása fűződik nevéhez, hanem a vallás- és lelkiismereti szabadság törvényének a kihirdetése az 1568-as tordai országgyűlésen, amely teljesen egyedülálló a korabeli Európában. (Az 1896-os millennium alkalmával rendezett ünnepségsorozat keretében Torda város megrendelésére Kőrösfői Krisch Aladár festőművész örökítette meg az eseményt, a „Vallásszabadság kihirdetése” címen. A festmény eredetije ma a tordai múzeumban látható). A későbbi események, az ellenreformáció és vallási türelmetlenség képviselői azonban Dávid Ferencet országgyűlés elé állították, és hitújítás vádjával, koncepció per lejáratása után, örökös várfogságra ítélték. A dévai várbörtönben halt mártírhálalt 1579-ben.

az Unitárius Egyházban

Egyházunk *Dávid Ferenc* reformátor életnagyságú szobrának elkészítését és Kolozsváron való felállítását tervezi a millennium emlékére. A jelenlegi politikai helyzet, különösen a kolozsvári városi vezetés miatt, sajnos nem kedvez annak, hogy a szobor a város valamelyik közterére kerülhessen. Ezért a belvárosi unitárius templom kissé szűk területű kertjében kerülne felállításra azzal, hogy a külső körülmények kedvező alakulása esetén Kolozsvár valamely közterére kerülhetne.

2. A Székelyudvarhelyen, a város egyik új lakónegyedében, a Bethlen-negyedben épülő új unitárius templom befejezéséhez közeledik, remélhetőleg még a millennium évében. A templom körüli köztér nagyon alkalmasnak kínálkozik arra, hogy a városi tanács anyagi támogatásával egy oda minden tekintetben beilleszkedő *millenniumi emlékmű* kerüljön. Az emlékmű megtervezésére és felállítására a székelyudvarhelyi városi tanáccsal történő közös megtárgyalás alapján kerülhet sor.

3. Az Unitárius Egyház közel négy és fél évszázados történelme folyamán különös hangsúlyt helyezett az oktatás, a nevelés ügyére. Népmvelő egyház voltunk. Lélekszámát tekintve erején felüli anyagi áldozatot vállalt és hordozott az iskolák, tanintézetek alapítására és fenntartására, az elemi iskoláktól a lelkészképző Teológiai Akadémiáig. Az egykori Kolozsvári Unitárius Kollégium és a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium létesítése és működése is ezt a célt szolgálta. Innen kerültek ki azok a neves személyiségek, kiknek neve jól ismert a magyar irodalom és művelődés történetében (*Dávid Ferenc, Aranyosrákosi Székely Sándor, Szentábrahámi Mihály, Körmöczy János, Bölöni Farkas Sándor, Kriza János, Ferencz József, Orbán Balázs, Balázs Ferenc, Mikó Imre*, hogy csupán egy néhányat említsünk meg).

A millennium évfordulójára *emléktáblát helyezünk el az iskolák épületein*, mint amelyek évszázadokon át szolgálták az erdélyi magyar oktatás ügyét.

Ugyancsak *emléktáblák elhelyezésére kerül sor az egyháztársadalmi intézményeink*: a *Dávid Ferenc* Egylet, az Unitárius Nőszövetség, az Unitárius Ifjúsági Egylet székhelyein, mint amelyek az Unitárius Egyház közművelődési és szeretetszolgálatának munkásai.

Kiadványok

1. Az *Unitárius Egyház* életét, hitelveit, történetét és szolgálatát ismertető könyvkiadvány, színes fényképanyaggal, az egyházi műemlékek, templomok, egyéb épületek, harangok, kegytárgyak, úrvacsorai kelyhek, poharak, varrotások stb. bemutatásával.

2. A magyar oktatás ezer éves évfordulójának kapcsán, illetve keretében, egy olyan könyv kiadása, amely ismerteti az *unitárius oktatás történetét* és az unitárius oktatás

hozzájárulását az erdélyi és magyar szellemiség és kultúra gazdagításához (a kiadvány tartalmazza a neves unitárius személyiségek életének és munkásságának rövid leírását is).

3. Egy másik kiadványunk bemutatja az Unitárius Egyház keretében működő *egyháztársadalmi egyletek rövid történetét*, munkásságát és eredményeit.

Rendezvények

1. Az Unitárius Egyház a Székelyudvarhely melletti Szejké-fürdőn rendezi meg újra, hagyományörző szándékkal, az egyetemes unitárius találkozót minden év augusztus második szombatján, amely a két világháború között a Homoród-fürdőn tartott unitárius találkozók - vagy ahogy akkor nevezték - az „unitárius búcsúk” felidézése, illetve folytatása.

A millennium évében - 2000-ben - az augusztus második szombatjára (2000. augusztus 12-re) kiírt unitárius találkozót, amelyen nemcsak a hazai, de a külföldi unitárius egyházak képviselői is részt vesznek, és meghívottként más felekezeti hazai és külföldi egyházak, intézmények és szervezetek képviselői is, *Millenniumi unitárius találkozó* néven hirdetjük és rendezzük meg.

2. A millennium évében, 2000 novemberében Egyházunk, a magyarság kerszténységének ezredik és a kerszténység megalapítója születésének kétezredik évfordulóján emlékszinatot rendez Kolozsváron, amelyre meghívja a Magyarországi Unitárius Egyházat is, *Millennium és Kerszténység* címmel.

3. Körlevélben hívjuk fel valamennyi unitárius egyházközségünket, hogy az évfordulók évében tartsanak *millenniumi emlék-istentiszteletet*, amelynek keretében az alkalomhoz illő ünnepi műsorral méltassák és köszöntsék az eseményeket. Ahol erre lehetőség van, állítsanak emléket a millennium jelentőségének megörökítésére.

4. Egyháztársadalmi intézményeink ünnepi rendezvényeken emlékeznek meg az évfordulókról. A *Dávid Ferenc* Egylet egy éves program alapján felolvasó ülésorozatot tart meghívott előadókkal, idevonatkozó témakörökben; az Unitárius Nőszövetség és az Unitárius Ifjúsági Egylet országos *millenniumi konferenciákat* szervez, ünnepi műsorral.

ANDRÁSI GYÖRGY

Lelkészbeiktató ünnepség Nagyváradon

Nagyvárad-bihari unitárius egyházközség ünnepet szentelt az egyhangúlag meghívott - alulírott - lelkészének. Kíváncsisággal tekintettek az ünnepély elé, hiszen olyan régen volt beiktató, hogy már nem is emlékszenek rá.

Azt szoktuk mondani, hogy egy ünnep nagyságát akkor lehet igazán meghatározni, amikor ünnep múltával is kellemesen lehet beszélgetni a megtörténekről. Ez valósult meg Nagyváradon is, mert egy olyan ünnepet szerzett magának a gyülekezet, melyből nemcsak a 147 jelenlévő, hanem a távolmaradtak is sokáig táplálkozni fognak. Mindenekelőtt Egyetemes Egyházunk felé kell köszönetet mondunk, amiért **dr. Szabó Árpád** püspök és felesége, **dr. Rezi Elek** főjegyző és felesége, **Székely Miklós** esperes és felesége, de számos lelkész is megtisztelte ünnepélyünket.

Bizonyára sikeresebbnek nem lehetne nevezni a légkört - még akkor sem, amennyiben megelőzően egyeztető tárgyalásokat folytattunk volna-, ami a beiktató alkalmával meglevenedett a beszédekben, akár a szószéki szolgálatokat nézzük, akár pedig az üdvözlésekre figyelünk. A beszédek középpontjában a tanítványság kérdése állott, de abban a valóságban, ahogyan cselekedni kell a mában. A só szerepét vállaló és a fényt árasztó tanítványok kötelességét kell vállalnia ma mindenkinek azért, hogy nyilvánvaló cselekedeteikkel is azt bizonyíthassák e fontos „örhelyen”, hogy vallásunknak jövője van, amennyiben igyekszünk betartani a jézusi tanításokat.

Örvendetesnek mondható, hogy a lelkész családjának hozzátartozói, de családi barátai is eljöttek a távolból, hogy teljes mértékben bele-

simuljanak a nagyváradai gyülekezet örömeibe. Ezt az érzést gazdagította főtisztelendő **Tempfli József** római katolikus megyés püspök úr jelenléte, de a Királyhágómelléki Református Egyházkerület, valamint az Evangélikus Egyház képviselője is. Ma elmondható - miután már több idő eltelt az üdvözlések után-, hogy **Benedek Jakab** segesvári lelkész baráti üdvözlétére odahangolódott **Nagy Ödön** várfalvi lelkészé is, s határozottan érezhető volt az a közelség, mely megvalósult a sok kilométer ellenére. **Jakab Dénes** szentábrahámi lelkész üdvözlétére kicsúcsosodott végre az a tiszta érzület, mely a közös ebéd alkalmával is többeket szólásra kényszerített.

Végül pedig hadd álljon itt **Kerekes Árpád**, az egyházközség lelkes gondnokának üdvözlétéből az a gondolat, melyet bizonyára mindannyian osztunk: „Belülről nézve, szeretném, ha egy bensőséges, családias, hitbuzgó, egymást segítő hangulat alakulna ki.” Adja a jó Isten, hogy ez meglegyen.

PAP GY. LÁSZLÓ

Baráti levél

TÖRÖK ÁRON

kibúcsúzójára

Kedves Áron! Úgy van, hogy nem tudok csak érzésben melletted lenni ma. Ezért ezzel a levéllel postázom magam hozzád.

Életünket Isten úgy osztotta be születésünkkel, hogy század- és ezredváltón túl nemzedékváltó lelkészek is legyünk. A jelent nekünk a múltta csendesedő időben kellett, hogy holnapig cipeljük. 1947-ben a volt székelykeresztúri unitárius gimnázium hetünket indított a Teológiára. Közülünk mától már csak én maradtam Mikesként az innenső parton, ma te is átmész a másikra, a nyugdíjasok oldalára. A hét élőbből ma már csak 2:1 élő a nyugdíjasok javára. Nem tudom Áron, hogy nekünk lesz-e míg élünk nyugalompart? Már akkor tudtuk, hogy nekünk egy kis közösséget kell éltetve megtartanunk, hogy népünk egészét megtarthassuk. Az Isten és a hivatásunk a népünk lelkét bírta ránk. Vállaltuk. Az életünk rázós útja vég-felé, ha magunknak is, de elmondhatjuk mi is: „Ezt mentették mi át:/ A lelkek (!) kibányászott aranyát/ A nagy viharból a szegényes révbe./ Ezt, s a hivatást: még mélyebbre ásni./ A lélekre ma nagyon kell vigyázni./ Csak az Isten s a

lelkünk van velünk./ Nem maradt egyebünk.” (Reményik). Ezt a lelket osztottuk mindenkinek mindenhol ahol voltunk akkor, mikor az írás és a beszéd a börtönbe való belépőjegy volt. Mert „beszélni annyit jelentett, mint cselekedni”, azért, mert „a szó esőben tűz, aszályban víz, minden, aminek a szája be nem fogható”, valljuk Sütő Andrással. Csendes hősök sorsa volt a sorsunk, és bátran vállaltuk, tudtuk, hogy egykor majd hősi hallottjai leszünk korunknak. Bátran, mert „A virtus és a bátorság be más./ S a bátorság is sok fajta lehet./ Lehet fennhézó kardcsörtetés, /S lehet (csak) ennyi: betöltöm helyemet”. Áron, a helyed soha sem volt üres, a szavad soha sem volt hiábavaló!... Látod, templom épült belőle, és ez a gyülekezet alapköve lett egyházunknak, mert mögötte te, az „egész” ember álltál lelkészi hivatásoddal, és e mű által teremtődött példaadóvá, „történelmivé”.

Most, hogy megkezdjük számolni az évezred múlását, hinnünk kell, hogy nem volt hiábavaló életed és munkád, egyéni és közös sorsvállalásod, mert ha ma az emberiséget a hetinapi útszakaszokon csak az erő törvényei irányítják, az egzisztenciák tudományáé, a sikerszerzés művészetévé a szó, de azon az úton, hol a századfordulók a kilométerkövek, az emberiséget az eszmék, személyek vezetik...Végül tudom, hogy a lelkész sorsa elég sűrű „kaktuszos”, de vigasztal a japán közmondás igazsága, hogy nincs olyan sűrű tövissel rakott kaktusz, ahol a virág is ne férne el.

Tudom, hogy a költővel búcsúzhatsz te is most: „Úgy éltem én, ahogy itt élni kell,/ ahogy érdemes élni!/ Egy emberöltőt éltem- de a sorsom/ történelmi és ezerévnyi!...Köszöntlek testvér, szomszéd, barát, osztálytárs, ki voltál jobban-rosszban velünk, áldjon meg az Isten kedves családdal együtt a megérdemelt békességben, egészségben és tevékeny nyugdíjas kora, hogy még szolgálhass, mert számunkra „szükség-ember” voltál, és nem lehetsz más ezután sem. Isten áldjon.

SIMÉN DOMOKOS

Testvéregyházközi tanácskozás BOSTONBAN

Az észak-amerikai Unitárius Univerzalista Egyház és a romániai Unitárius Egyház Testvéregyházközi Tanácsa (PCC) meghívására öt lelkészársammal együtt részt vehettem a testvéregyházközi kapcsolatok fejlesztéséről szóló tanácskozáson. A március 2-7. közötti konferencia, az ezt követő testvéregyházközi látogatások során olyan tapasztalatokat gyűjtöttünk, amelyeket itthon gyümölcsöztetni tudunk. Öt napos tanácskozásunk során arra a következtetésre jutottunk, hogy a testvéregyházközi kapcsolatokat éltetni, illetve minél eredményesebbé tenni kell. Az óriási távolság és technikai fejlettség szintkülönbségei ellenére ez csakis az információcsere intenzitásának fokozásával lehet. Amerikai testvéreink hangsúlyozták, hogy gondjainkkal bármikor hozzájuk fordulhatunk. Erdélyi gyülekezeteink, amelyek számára nem biztosított a közvetlen kapcsolattartás, köri képviselőikhez, a konferencia résztvevőikhez – Gyerkes Zsuzsa, Mezei Csaba, Dancs Lajos, Kiss Alpár, Kriza János - fordulhatnak bizalommal, ők tolmácsolják az amerikai testvéregyházak felé.

A tanácskozás során mi erdélyiek feltettük a kérdést, hogy mivel fizethetjük meg segítő jóságukat, mi az, amit mi nyújthatunk amerikai testvéreink számára. Válaszuk mindannyiunkat meglepett: „Ti 400 éven át megőriztétok unitárius hiteteket, lehetőséget nyújtottatok számunkra, hogy általatok felfedezhessük unitárius gyökereinket.” Feledhetetlen, megható pillanat volt számunkra, amikor énekeskönyvük egyik zsoltárát magyarul velünk együtt énekelték: „Isten lelke, jöjj el hozzánk. / Áldd meg szívünk minden őszinte nagy álmát / Jöjj a széllal a tengerben / Vezesd lelkünk az örök igazság útján / Szárnyakat kapsz, szabad leszel / Isten lelke, jöjj el hozzánk.”

Akkor döbbsentem rá, hogy valójában mennyire szükségünk van egymásra. Ők tőlünk megmaradást tanultak, mi viszont XXI. századi jövőépítést tanulhatunk tőlük. Mindennapi életük számunkra is példaértékű lehet. Az amerikai unitárius egyházközösségek kicsik, de élő, aktív, dinamikus gyülekezetek. Aki idetartozik, az kivétel nélkül szívvel-lélekkel részt vesz az egyház életében. A közösség egyértelműen a gyülekezeti közösséget jelenti számunkra, olyan szigetet a XX. század végi rohanó világban, ahol mindenki, idős-fiatal egyaránt társakra, támaszra talál. Testvéregyházi kapcsolataink fejlesztése révén – reméljük, hogy egymástól tanulva, egymást segítve sikerül szebb jövőt teremteni közösségeink számára.

KRIZA JÁNOS

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK

190 éve született KISS MIHÁLY

(1809-1889)

“Két vendég ült mindig asztalodnál: egészség és vidámság.

Két barát csatlakozott mindig hozzád: a reménység és álom.

Két testvér nem hagyott el soha: a megelégedés és csendesség.

Egy ellenséget nem ismertél soha: a szükségét. Egy más ellenséget számba sem vettél: az irigységet.

Két elősdit zártál ki ajtódon: a pompát és dobzódást.”

(Részlet Kriza Sándor nagyjaitai lelkész által mondott ünnepi beszédéből, Kiss Mihály lelkésziségének 50 éves jubileumán, 1886. június 15-én).

Egyházunk történelmére több jelentőségteljes személyiség nyomja rá pecsétjét életművével és alkotásaival, több-kevesebb hatással. Életüknek és tetteiknek számon-tartása határozza meg történelmünket. Ezért minden olyan életrajz megjelenése indokolt, amelyből az egyén közérdekű munkássága körvonalazódik. Ezek közé tartozik a Kiss Mihályé is.

Az **Aitorjáról** származó **Kiss** család nemeslevelét **II. Rákóczi György** állította ki, 1651. július 6-i keltezéssel. Az innen **Sepsi-kőröspatakra** telepedett ágból származott **Kiss Mihály**.

1809. április 28-án született **Tordán**. Tanulmányait **1815-ben** kezdte **Vargyason**, majd **Homoródalmáson** folytatta. **1819-től** a **székelykeresztúri** középiskola diákja volt. Kortársa és barátja, **Gyöngyösi István** így jellemezte őt: *„Tanulását játszodva végezte, s mégis minden társát felülmúlta, észéle túlszárnyalta. Tanulási könnyűsége mellett teremtvő lelkületének humoros ötleteivel, találós élceivel élénk derűtségben tartotta környezetét.”*

Szintén a székelykeresztúri iskolában barátkozott meg **Kriza Jánossal**.

1826-tól a **kolozsvári** főiskola hallgatója volt. Itt hat évet tanult, beleértve kétéves jogi képzését is. A következő két évet **Marosvásárhelyen** töltötte mint gyakornok a királyi táblánál.

Az ügyvédi pályához nem volt hajlama, de annál inkább vonzotta a lelkészi hivatás. **1835. január**

12-én Körnöczy János püspök **Székelyszentmihályra** nevezte ki segédlelkésznek, ahol ebben az időben beteg édesapja, **id. Kiss Mihály** végezte lelkészi szolgálatát. Az ő **1837. március 8-án** bekövetkezett halála után a választó közgyűlés fiát választotta rendes lelkésszé. Kiss Mihály székelyszentmihályi lelkészi szolgálata **1841-ig** tartott. Ekkor áthelyezték az **árkosi** egyházközségbe. Ebben az évben a háromszéki egyházkör jegyzőjévé s a korondi zsinat egyházi tanácsossá választotta. **1845-ben, Nagy Pál** bölöni esperes-lelkész halála után, a köri közgyűlés egyhangúlag Kiss Mihályt választotta esperesnek.

Esperesi tevékenységével párhuzamosan jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki.

1846-ban jelent meg Kolozsvárt a **„Bölcsesség gyöngyei”** című műve, amelyet azzal az ajánlással nyújt olvasói kezébe, hogy *„bölcesség a legjobb útiköltség”*. A következő évben jelenik meg ugyanott a **„Szentírás gyöngyei”** című könyve, amelyet lelkésztársai számára ír. Harmadik műve, a **„Történelmi gyöngyök”, 1863-ban** jelent meg.

Beszédeinek egy része nyomtatásban is megjelent. **„Az okossággal párosult szelídség”** című prédikációját **1842-ben** tartotta **Kolozsváron**, a zsinati közgyűlés előtt. Mondanivalója: a keresztény alázat az okosságból és a szelídségből tevődik össze.

1842–1861 közötti beszédei nem maradtak fenn.

A néma húsz év után első beszéde a Keresztény Magvető első számában jelent meg. Címe **„Újévre – vajon mi lesz ebből?”** (ApCsel 2, 12).

Eredeti gondolatokat tartalmaz a **„Bocsánat a bántalomért”** című prédikációja is. Szembeállítja a szeretetet a gyűlölettel, s megállapítja, hogy a szeretet sokkal inkább összhangban áll az ember természetével, mint a gyűlölet. A felebaráti szeretetnek három fokozatát különbözteti meg:

– „szeretetet szeretetért fizetni” – igazság,

– „szeretni a minket nem szeretőket” – kegyelet,

– „szeretni gyűlölőinket” – isteni érzelem és jellem, valódi jóság.

Kiss Mihályt intenzíven foglalkoztatta a család problémája az új társadalomban. Erről tanúskodik a „Családfő” című beszéde és egyetlen, nyomtatásban megjelent ágendája is.

Önállóan gyűjteni kezdte a székely anekdotákat, szólásokat, nyelvi sajátosságokat. Gyűjteményét később átadta Kriza Jánosnak, jelentős anyagot szolgáltatva a „Vadrózsák”-hoz.

Több régészeti anyagot és tárgyat gyűjtött **Orbán Balázs** „A Székelyföld leírása” című munkájához, valamint az „Erdélyi Múzeum” részére.

Sokáig volt az erdélyi hírlapirodalom levelezőtársa. Társadalmi, egyházi, nevelésügyi cikkeket közölt.

Egyházi és polgári ünnepélyek szónoka, többek között a Sepsiszentgyörgy főterén felállított honvéd-emlékmű leleplezése alkalmával, 1873. szeptember 29-én.

A Keresztény Magvetőnek keletkezése óta munkatársa volt, amelyben egyházi beszédei és más tárgyú közleményei jelentek meg. Számos munkája és jegyzete azonban kéziratban maradt.

Tagja volt Háromszék megye közgyűléseinek és a megye iskolatanácsának.

Forradalmi eszméit társaságokban, piacokon, templomokban egyaránt hirdette.

A forradalom után az árkosi román kántor bevádolta Kiss Mihályt Dániel Imre háromszéki királyi biztosnak, de mivel a vád alaptalannak bizonyult, három heti fogság után Kiss Mihályt szabadon engedték.

Második fogsága azonban ennél sokkal súlyosabb volt. A forradalom emigránsai fel akarták újítani a magyar forradalmat. Napóleon Jeromos herceg rábeszélte nagybátyját, III. Napóleont, hogy küldjön 20 000 lőfegyvert Bukarestbe, a magyar forradalmárok számára.

Váradi József háromszéki titkos biztos székely ifjakat kellett küldjön a határszélre, hogy átvegyék a szállítmányt. Váradi e célra Kiss Mihályt is felhasználta, sőt házánál tanácskozásokat is tartott. A fegyverszállítás szándéka kitudódott, a mozgalom vezetőit elfogták. **Váradi Józsefet** és **Bartalis Ferenczet** 1854 tavaszán Sepsiszentgyörgyön felakasztották, társaikat pedig Marosvásárhelyre vitték. A vallatás során derült ki, hogy Kiss Mihály is közéjük tartozott. Elfogatása előtt sikerült a rá nézve gyanús leveleket elrejtetnie. Egyik levelében **Balázs Emmanuel**, a Sepsiszentgyörgyön állomásozó székely határőrség századosa arra kérte Kiss Mihályt, hogy tartson istentiszteletet az árkosi unitárius templomba díszszemlére vezényelt századnak. Kiss Mihály a 2Tim 2,3 versre építette szónoklatát: **„Vállald velem együtt a nehézségeket, mint Krisztus hű katonája.”** E levél nagymértékben hozzájárult szabadon bocsátásához.

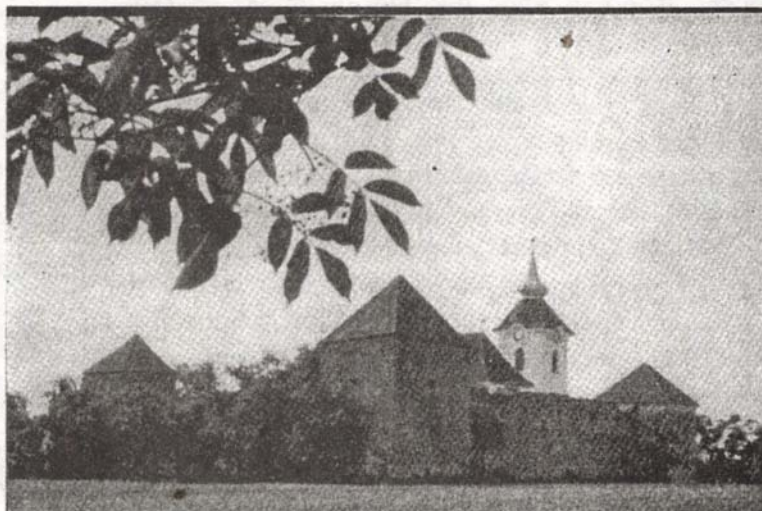
Közérdekű megbízatásokban buzgón és lelkiismeretesen járt el. Kriza János püspök egyik levelében arra kérte fel a háromszéki papságot, hogy az 1868-as, háromszázados évforduló alkalmából végezzenek javításokat az egyházközségekben. Kiss Mihály, megkapva a felhívást a gyűjtésre, **Gyöngyösi Istvánnal** bejárta a háromszéki egyházközségeket, és közel 1000 forintot küldött be a székelykeresztúri gimnázium épületének megnagyobbítására.

Kiss Mihály 1838-ban házasságot kötött az árkosi származású **Barabás Juliannával**. Házasságukból egy fiú és három lány született.

1889. január 21-én agyvérzésben meghalt, sírja az árkosi temetőben van.

Pavelka Attila, IV.évf. teol. hallg.

**Az árkosi templom és vár.
A vár a XVI. században, a
templom 1830-1833-ban épült.**

LELKÉSZI OLDAL

„Isteni sugallatként ért az elhívás: beiratkozni a teológiára”

- Dr. GELLÉRD JUDIT VALLOMÁSA -

Feltételezem, hogy egyetlen lelkész és egyetlen teológiai hallgató sincs Unitárius Egyházunkban, aki ne ismerné dr. George Williams professzor nejét, dr. Gellérd Juditot, akit mi - a siménfalvi szülői háznál, azaz a lelkészi lakásnál nyert becenevén - Zizikének szólítunk.

Én kivételesen csecsemőkorától ismerem. Bizonyára vannak olyanok is, akik csak hallottak róla, ellenben mindnyájan tudjuk, hogy ő a testvéregyház program újrászervezője. Ő az erdélyi és a magyarországi unitáriusok, valamint az amerikai unitárius-univerzalisták közötti mai kapcsolattartás egyik nélkülözhetetlen láncszeme

Nekem nem először jut eszembe az egykori siménfalvi unitárius papkisasszony a minden újért, nagyszerűért lelkesedni tudó, sokoldalú, szívvel lélekkel, lankadatlan munkabírással tevékenykedő, mozgékony, szolgálatkész, mindenütt jelenlevő kicsi asszonyt összehasonlítani a „nagy fehér varázslóval”, Schweitzer Alberttel. Legyen bármennyire merész a gondolat, és legyenek bármilyen nagyok is a különbségek, az arányok közöttük, az összehasonlítás nem alaptalan.

Tudom, hogy Schweitzer Albert német nemzetiségű és orvos, orgonaművész és zenetudós, evangélikus vallású és világméretű protestáns teológus, századunk ismert humanistája, egyetemi tanár és misszionárius, modern orgonaépítő és Nobel-békedíjas. Mégis, vagy talán éppen ezért látok hasonlóságot e nagy hatósugarú ember és Zizike között. Mert Gellérd Judit székely származású és orvos, hegedűművész és szervező, a testvéregylekezeti kapcsolat misszionáriusa, sok erdélyi teológus és lelkész patrónusa. Író, könyvkiadó, és ez utóbbi minőségében elsősorban az édesapja hagyatékából, de az amerikai lelkészek írásaiból jelentet meg és jelentet meg műveket.

Férjével együtt megszervezte a Center for Free Religion nevű intézményt, amely állandó kapcsolatot tart fenn nemcsak velünk, hanem a világ többi szabadelvű vallásos közösségeivel és egyéneivel egyaránt

Akihez eljutott az 1998. karácsonyi levele, az előtt világos Zizi sokirányú érdeklődése: Erdélyhez

való ragaszkodása, Udvarhelyen élő édesanyja és Ausztriában kitelepedett testvére iránti szeretete, férje tudományos tevékenységével való azonosulása, az amerikai unitarizmus hitelveinek az erdélyihez való közelebb hozatala, a család megbecsüléséből fakadó öröme, a zene műveléséből származó fölemelő lelki élménye, az írás lehetőségéből adódó boldogsága.

Hadd idézzek ebből a levélből:

„Drága barátaink,

Házasságunk tizedik évfordulóján ez az áldott karácsony. S egyben egy nehéz esztendő boldog befejezése, lelki mélységek és tartalékok megtapasztalásának ünnepe. Egy óceánt úsztunk keresztül külön-külön, de a túlsó parton újra találkoztunk, kit-kit a maga hite megtartott, és a szeretet áldása most megsokszorozódva hull ránk.

Paradox módon, minél jobban szeretünk itthon ülni és írni, annál több utazás szakít ki a békés Chicoból. Ez az év rekord volt ebből a szempontból is

George félig nyugdíjba ment, tehát csak félig tanít, hogy végre ideje legyen nemes szenvedélyére, a kutatásra és írásra. Bár kevesebb a pénzünk, George azonban sokkal boldogabb. Életstílusunk pedig egyszerű.

Idén minden India körül forgott. Először egy hindu vendég töltött nálunk három hónapot, majd mi repültünk Indiába ugyanannyi időre. George ugyanis meghívást kapott a tekintélyes India Tudományos Akadémiájának megfelelő intézetébe, Bangalore városában. Minden szakterület kiválósága ebben az intézetben „tejeli le” alkotó fantáziájának gyümölcsit. Az indiai atomfizika atyjával - aki melleleg zongorista is - kellett volna koncertet adnom, de hegedű szólóest lett belőle.

George volt az év szenzációja az intézetben, miután megoldott egy sarkalatos kérdést: az ősnymotatványok megőrzésének módját, computerizált digitális videó technikával. S mivel Indiában pálmalevéltre és nyírfakéregre írták ezeket az egyetlen kultúrértékeket képező szövegeket, s melyek rövid néhány évszázadot élhetnek túl csupán, George találmányát egyenesen kormány szinten ünnepelték. India elnöke jött meghallgatni George előadását. S a következmény egy újabb meghívás, újabb három hónapra, a jövő év elején.

Számomra India maga a pokol volt az elviselhetetlen hőség és szűnyogok miatt. Három hét után tehát otthagytam. De addig, s ha szenvedve is, sok exotikus élményt szereztem. Például egy hét egy olyan faluban, ahol India egyetlen Szanszkrit Akadémiája és Kollégiuma működik, s ahol egy falunyi Brahmin pap csak szanszkritül beszél - noha ez közismert holt nyelv, mint a latin. Mintha háromezer

évet visszaléptünk volna időben, olyan hatás kerített itt hatalmába.

A legfontosabb azonban egy csodálatos új barátság születése volt Chitrával, a festőnővel. Igazi lelki testvérem lett Chitra. Festményeit magunkkal hoztuk, és már több helyen is kiállítottam Amerikában. És májusban egy nagy zárandokútra határoztuk el magunkat: ingyen jegyemmel visszarepülünk Indiába, hogy George-al és Chitrával felkeressük a Dalai Lámát száműzöttségében, az indiai Dharamsalaban, és együtt a mesebeli Himálájában utazunk majd. Mert India mennysország is tud lenni.

A nyarat India helyett tehát otthon, édesanyámmal Erdélyben és Magyarországon töltöttem, nem tervezett, de annál boldogabb együtt létben, és szokásommal ellenkező teljes visszavonultságban. Ugyanis nekifogtam könyvem megírásának, angolul, és mely a vasfüggöny mögötti életünk dokumentálása, szüleim és a magam élettörténete által. Az alkotói szenvedély teljesen hatalmába kerített. Nincs csodálatosabb állapot! Hónapok óta írok, és drámai újraélem a sok szenvedést és az ugyanolyan sok örömet.

Még a testvérgyülekezeti programmal kapcsolatos teendőim is háttérbe szorulnak most az írás sűrű és magával ragadó uralmában. Tíz évet töltöttem önkéntes munkában erdélyi egyházunk mentése érdekében. Immár a nagy misszió síneken van, s örömmel tapasztalom, hogy nálam nélkül is pompásan működik.

A nyáron végre először Angliába is eljutottam, eskető lelkészeink, Jopic és Dick meghívására. Boldog turistáskodásom mellett háromszor prédikáltam Londonban és vidéken, és mondhatom, hogy a „hidegvérű” angolokat is épp úgy felbuzdítottam Erdély iránt, mint az amerikaiakat.

Soha ennyi meghívásom szószéki szolgálatra nem volt, mint ebben az évben. Boston, Concord, Brooklin, St. Louis, Luisville - hogy csak a leghíresebb egyházközségeket említsem. Folyton úton voltam - diadalúton. Húsvétkor pedig a kórusvilág leghíresebb birodalmában, a Salt Lake City-i Mormon Tabernacle Hallban énekeltem Chico-i kórusommal. Életre szóló élmény, kétségkívül. Noha olyan műveket énekelünk mint Poulenc Gloria, Brahms Német Requiem, az én lelki kórusotthonom mégis a budapesti Mátyás templom marad. Otthonlétem fénypontja, amikor ott énekelhetek, mint most is, Szent István napján.

Mindenekfelett a lelkészi kar figyelmét az az elhatározás ragadja meg, hogy Zizi ötven évesen újra beül a főiskola padjai közé, és nem is máshová, de egyenesen a Teológiára.

A „Karácsonyi levél” az elmúlt esztendőre való visszapillantás, azonban nem tudok ellenállni a kísértésnek, hogy jövő évi terveimet is beleírjam. Isteni sugallatként ért az elhivatás: beiratkozni a teológiára. Édesapám örökébe lépni. Hiszen már tíz éve világi lelkészi szolgálatot teljesítek, s nagy vágyat arra, hogy teológiai tudományokban elmélkedjek. Önmagamnak és az engem lelkésznek tekintő amerikai unitáriusoknak is tartozom azzal, hogy a lelkészi diplomát megszerezsem. Ezzel pedig végleg feladom a medicinát.

Angol nyelvvizsgámat most tettem le maximális pontszámmal, és most a Harvard Egyetem mellett még két bostoni és egy berkeleyi teológiára felvételiztem. Természetesen csak ha ösztöndíjat kapok, akkor tudom megengedni magamnak a továbbtanulást. Esélyeim azonban nagyon jónak mutatkoznak. Ha vágyam teljesül, sajnos egy időre távol kell élnem majd Georgetól és otthonunktól, s ez szorongással tölt el. De ötven évesen is tele vagyok ambícióval, tanulási vágygal, s George is teljes mértékben támogat elhatározásomban. És remélem, jövő őszig, iskolakezdésig befejezem a könyvem is. Sőt, egy újabban elnyert ösztöndíjjal édesapám főművének rövidített, angol nyelvű változatát is szeretném addig kiadni.

Egy évtizede, hogy a szeretet vezérli, Isten vigyázza minden lépésünket. Nagyon sok feladatot tartogat még számunkra Isten, s hisszük, hogy erőt és egészséget is ad hozzá. De a legnagyobb áldásnak hűséges barátainkat tekintjük, akire mindig lehet számítani, jóban-rosszban, akik inspirálnak, szeretnek, s ha kell, vigasztalnak. Hálám kifejezése legyen hát ez a levél.”

Március 11-én hozzám írt levelében pedig ezeket írja: „Ott leszek a Főtanácson Salt Lake Cityben... A legmagasabb kitüntetést fogom kapni a Főtanácson...Ézt eddig titokban tartották, mint meglepetést.... Most kaptam meg a Boston University Teológiájának a legmagasabb érdem ösztöndíját. És amint már említettem, én leszek a Partner Church Council első Distinguished Service Award kitüntetettje (ami kb. kiváló szolgálat érdemrendjeként fordítható magyarra) - ez az amerikai Egyetemes egyház részéről.”

Amidőn mindezeket a Lelkészi Oldal olvasóinak tudomására hozom, legyen szabad nekem, mint a lelkészszövetség elnökének - minden lelkész nevében - Zizikének gratulálni az elhatározásához, és Isten segédelmét kérni azért, hogy az újonnan vállalt nagy feladatát véghezvihesse mindannyiunk büszkeségére és egyetemes unitárius közösségünk épülésére.

JAKAB DÉNES

LAPOK AZ UNITÁRIUS LEÁNYNEVELÉS TÖRTÉNETÉBŐL

55 éve alakult, 50 éve szűnt meg az első önálló unitárius leányközépiskola: az Unitárius Ipari Leánylíceum.

Egyházunk mindig nagy súlyt fektetett a nevelésre, elemi iskoláink mellett fenntartotta tordai és székelykeresztúri algimnáziumait és kolozsvári kollégiumát, ahol mindig a korszemlemnek megfelelő képzésben részesülhettek ifjaink. Ezekben az iskolákban azonban csak fiúk tanultak, a leányok képzése megállott az elemi fokon, az akkori rendszer szerint 7 elemi osztályt végzett a legtöbb leánygyermek.

Századunk elején már komolyan felvetődött a lányok életre való felkészítése, mind több pálya nyílt meg a nők előtt, az egyetemeken is megjelentek a tanulni vágyó leányok. Elsők között a tanítóképző intézetekben tanultak, majd sorra alakultak a felsőbb leányiskolák. Kolozsváron **De Gerando Antónia** intézete, majd a **Hirschler József** által megszervezett katolikus Marianum leányiskola várta a növendékeket gimnáziumi, kereskedelmi szakokra. 1882-től működött egy női ipariskola is, amelyet 45 év működés után 1927-ben megszüntettek, ezután csak román nyelvű ipariskola létezett itt. Egyes lányok tanultak az Unitárius Kollégiumban is - de csak magántanulókként. Az 1900-es évek elejének értesítőiben majdnem minden osztályban szerepeltek lányok is a magántanulók között.

Trianon után az állami oktatás román nyelven folyt, anyanyelven csak a felekezeti iskolákban lehetett tanulni. Már ekkor foglalkoztatta Egyházunkat és Nőszövetségünket egy leányközépiskola alapítása, de erre nem volt lehetőség, így a Nőszövetség 1927-ben anyagilag támogatta a Református Leánygimnázium megalapítását, felépítését, hogy lányaink protestáns szellemű iskolába járhassanak. (Ez a mai Apáczai Csere János középiskola.)

Kolozsváron 1940-ig létezett egy hétosztályos unitárius elemi leányiskola a Berde Mózes utcában, 1940-ben ez egyesült a kollégiumban működő elemi fiúosztályokkal, bevezetve a koedukációt. A lányok

ekkor az állami polgári iskolában folytatták tanulmányaikat, vagy valamelyik állami vagy felekezeti leányközépiskolában.

Az 1944-ben bekövetkező változások után ismét szükségét érezte az egyház a felekezeti oktatás fejlesztésének a lányok részére. **Hadházi Sándor** tanfelügyelő és **dr. Mikó Lőrincné**, az UNOSZ elnöke elérkezettnek látta a pillanatot az iskolaalapításra. Egy ipari leányközépiskola kiépítését kezdte meg, ez az iskolatípus hiánypótló volt városunkban. Az iskola az elképzelések szerint szakmát adott a lányok kezébe, emellett biztosított annyi elméleti képzést, hogy érettségijével egyes szakokon egyetemi tanulmányokat is lehetett vele folytatni.

Az iskola megszervezésére és vezetésére megnyerték **Major Sándorné Major Zsuzsánna** iparművész rajztanárnőt, aki régi munkatársa volt a Nőszövetségnek, a 30-as években szövő-tanfolyamokat szervezett, népi hímzéseink mintáit gyűjtötte össze és rajzolta le. Az iskolát fokozatosan építették ki, az 1944 - 45-ös tanévben egy 13-as létszámú osztállyal indult, majd évente új osztályokkal bővült, míg az 1947/48-as évben elérte a teljes 4 osztályos felépítést, és újjára bocsátotta első érettségizőit.

Az 1948-as tanügyi reform államosította azt az iskolát, amely akkor olyan népszerű volt, hogy három párhuzamos osztállyal indult. Aztán 1949 nyarán - miután útjára bocsátotta újabb 25 végzettjét - az iskolát átalakították óvónőképzővé, felhasználva a megszervezett és bejáratott iskolát a pillanatnyilag szükséges célra.

Az Unitárius Ipari Leánylíceum rövid fennállása alatt állandó engedélyezési problémákkal küzdött, helyhiányban szenvedett, és igyekezett fenntartania önmagát. Első évben az Unitárius Leányotthonban kapott helyet, majd a kollégium hátsó szárnyában választottak le számára néhány termet, a bejárat a Brassai utca felől volt. Az iskolához tartozott a mai Brassai iskola díszterme, a tornaterem karzatán kialakított (ma az Unitárius Líceum tanári szobája) és a második emeleten is egy terem.

A fiúiskolától üveges ajtóval ellátott fal választotta el, mely a mai vendégszoba (akkor dékáni hivatal) és a Brassai díszterme között volt, diák-szóhasználattal ez volt a "mennyország kapuja". Ez az elválasztás azonban inkább szimbolikus volt, hiszen voltak közös tevékenységeik a Kriza János önképzőkörben, az énekkarban, és közös kirándulásokat is szerveztek.

Az ipariskolában a szakmai képzés több párhuzamos szakon történt: felsőruha-szabászat, fehérnemű-szabászat, kézimunka és szövészeti szakok közt lehetett választani. Az illető szakmában elméleti és gyakorlati oktatás folyt, a gyakorlat alatt a városból felvett rendelésekre dolgoztunk, ebből tartottuk fenn az iskolát.

Ez komoly feladatot rótt a tanulókra, hiszen a megrendelő anyagáért anyagi felelősséggel tartoztunk. Alulírott a szövészetten tanultam, és az ott folytatott elméleti oktatás színvonaláról elmondhatom, hogy később a jászvásári (Iasi) textilmérnöki főiskolán nem sok újat tanulhattam.

A műhelyekben a folyó munkáról annyit, hogy az 1946/47-es tanévben 3 osztály 78 diákja készített: 137 db felsőruhát, 56 db fehéreneműt, 787 m szőttest, 97 db különböző kézimunkát, és ezenkívül játékokat és ajándéktárgyakat a karácsonyi bazárba.

Míg szaktanáraink rendes tanári kinevezést kaptak, az elméleti tárgyakat óraadó tanárok adták elő, oly neves tanárok, mint **Cseke Domokos**, **Darkó Klára**, **Magyaródi Mária**, **dr. Erdő János**. Később már rendes tanári kinevezést kaptak: **dr. Both Lajosné** (a gimnáziummal közösen), **Flóra Anna**, **Nagy Lászlóné**. Iskolaorvosunk és egészségtan tanárunk **dr. Both Lajos** volt. Az iskola vezetését foglalkoztatta az unitárius szaktanár-utánpótlás kérdése is, így egyes tanulókat már tanulmányi idejük alatt felkészítették erre, hisz az érettségi szaktanári képesítést is jelentett.

Az iskola alapításában és kiépítésében oroszán-része volt **dr. Mikó Lőrincné UNOSZ** elnöknek - az előjáróság vezetőjének, majd felügyelő gondnokának -, **Hadházi Sándor** tanfelügyelőnek, **Major Sándorné** igazgatónőnek - aki 4 gyermekes családayaként évekig lehetetlen lakáskörülmények közt vezette az iskola bonyolult ügyeit -, **Módi Pál** szövészeti tanárnak - aki a Budapesti Textilfőiskola végzettje volt -, **Müller Géza** mérnöknek - aki az iskola felügyelő gondnoki tisztségét viselte **dr. Mikó Lőrincnével** együtt. Az UNOSZ komoly segítséget nyújtott, szövőszékeit átadta az iskolának használatra. A bútorzat egy részét is onnan kapta az iskola kölcsön, az előjáróság tagjai adták össze a felszerelések nagy részét. A tanári kar is hozzájárult a felszerelés gyarapításához, így a szaktanárok lemondtak a törvényesen nekik járó, az általuk vezetett műhely termeléséből eredő haszonrészesedésből a felszerelés gyarapítása javára, **dr. Erdő János** történelemtanár és hitoktató pedig teljes fizetését a szegény tanulók segítésére és taneszközök vásárlására ajánlotta fel.

Az iskola gazdálkodni is próbált, így nagyobb mennyiségű nyers merinó-gyapjút vásárolt, ezt a tanulók mosták, szárították, vitték kártoltatni, megfonták, kötötték és szőtték, és az így nyert cikkeket karácsonyi és év végi bazárokon, kiállításokon értékesítették. Az iskola életre, felelősségre is nevelt.

A háború utáni zavaros időszakban a vidéki szülők nem szívesen engedték lányukat más városba tanulni, így aránylag kevés vidéki tanuló volt, ezek az Unitárius Leányotthonban laktak. A tanulók felekezeti összetétele

nagyon vegyes volt, az első éven a végzett diákokból 1 volt unitárius, a második csapatban a 25-ből 8 unitárius. Ezért az előjáróságot komolyan foglalkoztatta egy propaganda-körút szervezése, hogy megismertessük unitárius vidékeink lányával az iskola nyújtotta lehetőségeket. Össze is állt egy komoly székelyföldi körút terve, megfelelő műsorral, folyt is a levelezés az elszállásolás ügyében, a csoport vonattal, gyalog és szekéren ment volna faluról falura, - azonban - sajnos nem sikerült a megfelelő engedélyeket megszerezni. Készült egy kisebb körútra is terv, a Küküllő mentét akartuk bejárni, sajnos ez nem sikerült.

A fentiekben megpróbáltam 50 éves találkozó alkalmából felvillantani néhány képet ennek a tiszavirág-életű iskolának életéből, bizonyítandó, hogy egyházunk mindenkor szívén viselte az ifjúság képzését, életre nevelését. Szűkös körülmények között is igyekezett ez az iskola saját lábán megállni, és arra készíteni tanulóit is. Osztályunk 25 tanulójából 20 érte meg az 50 éves találkozót, ebből 19 itthon. 3 szerzett felsőfokú képesítést, sokan más pályán boldogultak, hiszen a megváltozott körülmények nem kedveztek a kisiparosoknak. De néhányan az ott tanultak alapján kerestük kenyerünket, hálával gondolva a mi kis „alma mater”-ünkre, annak életrehívóira és szervezőire.

Zsakó Erzsébet

ÚJRAKEZDÉS

Céltudatosan kerestünk egy olyan szót, mely megfelelően jellemzi a Nagyváradai Nőszövetség újraindulását. Nincs szó arról, hogy hivatalosan - jegyzőkönyv szerint - nem volt tevékenység, hanem igenis arról kell beszélni, hogy - mint mindenütt - itt is a nők élén jártak akkor, mikor valamilyen rendezvényt meg kellett szervezni.

1999. március 17-én 11 lelkes tag elhatározta, hogy hivatalos keretek között újjáalakul éppen azért, mert derengő tevékenységet szeretne felvállalni, melyek a frissen átalakulóban levő egyházközségi élet erősítésére irányulnak. Nem a nagy tervek, hanem az eljövendő időszak szép megvalósításai voltak azok az indítékok, melyek a maroknyi nőszövetséget új cselekvésre biztatták.

Wagner Izabella, Székely Enikő és Szabó Enikő személyében olyan vezetőket választottak, akikből csordul ki a tenni akarás, de nemcsak a szűk értelemben vett nőszövetségi tagok, hanem az egyházközségi tagok felé is. A mindenkor ünnepségek megszervezésén túl arra is vállalkoztak, hogy a lelkes munkájában is komoly részt vállalnak éppen azért, hogy elsősorban az idős, rászorult embereket igyekeznek felkeresni, s anyagi tehetetlenségünket megértve olyan megközelítésben kívánnak cselekedni, mely inkább a lelkiekre fekteti a hangsúlyt.

Jelen értesítő nem akar jelentés lenni az UNOSZ felé, hiszen tudjuk, hogy megalakulásunkról más formában kell jelt adnunk, de ebben az újakezdésben szükségünk van még egy kis időre azért, hogy sorainkat igyekezzünk megfelelően rendezni. Érthető tehát, hogy, az egyedüli hasonló vonatkozású megjegyzésemem túl, az anyagi alapok megteremtése is csak a 11 alapító kötelessége még mindig. Országos szervezetünk tehát akkor várhat ilyen irányú kötelezettségérzetet részünkről, mikor fokozatosan eleget tudunk tenni az önmagunk vállalta feladatainknak és a helyi elvárásoknak is.

Pap Lászlóné Todor Margit

KISSOLYMOSBAN IS ÚJRA MEGALAKULT A NŐSZÖVETSÉG

Erre 1998. október 28-án került sor.

Az első összejövetelen 17-en voltak jelen, és megválasztották a vezetőséget. Ezen az összejövetelen megbeszélték a főbb célokat, és egy tevékenységi naptárt állítottak össze. A tagok úgy döntöttek, hogy kéthetente találkoznak a lelkes lakás tanácstermében.

Az összejövetelt követő szeretetvendégségen teát szolgáltak fel az asszonyok, a tombola sem hiányzott.

Isten segítse a nőket céljaik elérésében.

Simó Ibolya

BESZÁMOLÓ

Örömmel és meglelégedéssel számolok be a Firtosmartonosi Unitárius Nőszövetség idei rendszeres munkájáról, az „asszonyok órájának” eredményeiről.

Az elmúlt év végén kezdtük meg összejöveteleinket, heti rendszerességgel, minden vasárnap este, tíz és húsz közötti létszámban.

Minden alkalommal egy-egy új egyházi éneket tanultunk, bibliamagyarázattal folytattuk, majd előadás következett, végül szeretetvendégség. A találkozókön rongyot is vágunk, mivel a templompadokra ülőket szeretnénk szóttetni.

Az előadásokat rendszerint a tiszteletes úr és jómagam, valamint egy asszonytestvérünk tartotta, közös megegyezés alapján, a következő témákban:

- beszámoló az Ürmösön tartott UNOSZ Közgyűlésről;
- az öregedés folyamata és a gyász elviselése;
- egészségünk védelmében: a magas vérnyomásról;
- a gyermek és szülő kapcsolata;
- áldozatkészség egymás iránt;
- a csendes ima;
- magyar mondák;
- a boldogság-élménybeszámoló;
- megemlékezés 1848. március 15-ről;
- beszélgetés Jób könyvéről.

Március 27-én kedves meghívottunk volt a körü felügyelő gondnok, **Fekete János**, aki a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium igazgatója, és tanári pályáját itt kezdte. Az ő előadása az 1848-as martonosi eseményekről és mártírjairól szólt.

Különleges örömmel számolok be a nőszövetségi munkánk legjelentősebb eseményéről. Február közepe táján a nőszövetségi tagok, **Szász Anna** alelnök vezetésével, elhatározták, hogy színdarabot tanulnak be, a Nőnap alkalmára, vállalva a férfi szerepeket is. A nyereséget a nőszövetségi edénykészlet kiegészítésére és fehér abrosz vásárlására szánták. Az „Eljegyzés - akadályal” című színdarabot nagy sikerrel adták elő márciusban, bebizonyítva tehetségüket, szorgalmukat és tenni akarásukat.

Szeretném megköszönni minden nőszövetségi tagnak ez évi munkáját és önzetlen hozzáállását. Isten áldása legyen további tevékenységünkön.

Dimény Csilla Júlia

A NYÁRI SZOLGÁLATRÓL

A múlt nyarat számomra két emlék őrzi még, s hiszem, hogy mindörökké.

Az egyik személyes. És ha jól belegondolok, a másik is legalább annyira az. És mégsem. „Mindenkí” beszél róla, fogalomná uált. Hát miért ne beszélnék én is?

Nyáron történt. Egy nagy, fekete bőrönd, egy palást, varrottas bevonatú Bibliám, fekete rendruha fölött frissen vasalt fehér ingek, vagy két hétre való tiszta ruha társaságában, s lelkemben reményekkel, mindent legyőzni akaró kíváncsisággal, - lehet, hogy tettvágygal - de főleg kétségekkel tettem fel a kérdést: Mit is keresel te itt?

Valahogy így kezdődött. De ha azt mondanám, hogy másfél hónap múlva véget ért, nem mondanék igazat.

Beledobtak a mélyvízbe, mind a tizenhetünket. Az elvárások: a vasárnapi istentiszteletek, az esetleges szertartások elvégzése, családlátogatás, valamint a gyülekezetben való élés. Mindez július 15. és augusztus 31. között. Így lettünk „szezonzászlások a szezonban”... Elvettek a nyarunkból?

De talán vegyük elejétől a dolgokat. Egy szerdai nap az évfolyam-értekezletre a dékán urunkat elkísérte dr. Szabó Árpád püspök úr is. Látogatásának célja: tudunkra hozni, hogy az EKT határozatának értelmében, visszaállítva egy régi szokást, minden másod-, harmad- valamint negyedéves teológiai hallgató köteles másfél hónapnyi időt egy lelkész nélküli gyülekezetben tölteni, ahol rendes szolgálatot kell végeznie a beszolgáló lelkész felügyelete alatt. És bennünk rögtön megfogalmazódtak az első kérdések. Mi is ez a nyári szolgálat, mi a célja, hogyan viszonyuljunk hozzá? Vegyesek voltak érzéseink, s bizonyára válaszaink is. Nem azért, mert olyan váratlanul ért a hír. Nem, hiszen már készültünk erre, a hírek nagyon gyorsan szállnak. De azért mindannyiunkban megvolt a szorongás, vajon hova helyeznek? És megtudtuk: csak úgy peregték egymás után az unitárius, lelkész nélküli falvak nevei, s mellettük a mieink. De jöttek a kérdések is: Hol van az a bizonyos...? Te jártál már arra fele. Milyenek az ottani emberek? Ki a beszolgáló lelkész?

Így, az idő távolából, túl mindenben, annyira jelentéktelennek tűnnek ezek a kérdések,

de akkor fontosnak hatottak. Ma már mint emlék tér csak vissza, ha nem is mindannyiunk, de nagyon sokunk számára. S bár azon időnek már más vetületei is megfogalmazódtak bennünk, a kérdések most is ugyanazok, csak a válaszok mások. Mégis, a tapasztalatok birtokában, vizszanézve, egy dolgot biztosan állíthatok, és hiszem, hogy azt mindannyiunk nevében tehetem: megérte.

Kaland volt. Merész kaland. Nem a karácsonyi, húsvéti, vagy éppen pünkösd napok fényeinek vonzóan csalogató megtéveszthetősége az, ami következik; nem a szószék biztonságából elcsattogtatott szép szavak, hanem a valóság, még ha kopott is, s a tettek kötelezésében néz szemünkbe a holnap. Első

vasárnap: három-négyszáz lélekre tervezett templom. A szószék magaslatát húsz pár firtató szem vizsgálja. Harmadik: negyven. Negyedik: huszonöt lélek. Ez nem legáció. Családlátogatás, sorkoszt. „A fiamat egy éve temettük.” „Ne haragudjon, hogy múlt vasárnap nem jöttem, de ki kell használni a jó időt.” Itt mindenre nem bólintanak rá, amit mondasz, az élet sokszor szorít, hív s menni kell. A holnapért pedig aggodalmaskodunk. Már mindenkit ismersz, s a megfáradtnak hiába prédikálsz szárnyalásról, a bénát nem hívhatod hegyet mászni. Szépek az álmok, sok mindent lehetne tenni, de a törvényeket hamar felrúgja az élet apró bajaival. Ez tényleg nem legáció.

Itt véget ér az önámítás, s csak a tetteknek van létjogosultsága. Persze, még lehet játszani. Másfél hónapot fél lábon állva is kibírsz. De komoly ez a játék. Már dönteni is lehet: bírod-e? Evickélés parközelben, szemed előtt a nyílt ismeretlennel. Kire számíthatsz?

Hogy elvettek a nyarunkból? Üsse kő. Kaptunk helyette bizonyosságot, s ha lehet, még több kétséget. Hogy kelte vagy sem, még ma sem tudom, s mondani is csak azt, hogy köszönöm. Mindenkinek.

BÁLINT RÓBERT

IFJÚSÁGI OLDAL

KEDVES OLVASÓK!

Az Unitárius Közlöny tavaszi lapszámának ifjúsági rovatában mindenekelőtt a rohamosan közeledő központi egyleti rendezvényeinkkel kapcsolatos tudnivalókat ismertetjük, majd beszámolunk az egyletvezetők egyházkörönként megszervezett találkozóinak lezajlásáról, végül lapszemlézzük az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet két legfontosabb sajtószervének, közlönyének és lapjának nemrégiben megjelent számait.

1. **Magyar Unitárius Gyermekek- és Ifjúsági Szórványtábor**, VI. kiírás, július 5-13., Homoródszentmárton. Az egyházunk különböző szórványvidékein élő fiatalok nemzeti és felekezeti azonosságtudatának erősítése céljából szervezett táborok részvevőinek köre zárt, és az eddigi toborzások során felmért igények alapján véglegesül.

2. **III. ODFIE Vezetőképző**, július 14-18., Homoródszentmárton. Központi szakmai fórumunkra a helyi egyletek választott elnökei (választás hiányában egy-egy kijelölt helyi vezéregyéniség) és az ODFIE választmányi tagjai hivatalosak.

3. **Népi mesterségek tábora**, II. kiírás, július 23 – augusztus 5., Homoródmás és Homoródszentpéter.

A kihalóban levő hagyományos kézműves mesterségek bemutatását és felelevenítését célzó tábor tavalyi, sorozatkezdő kiírásának sikere alapján az idén az erdélyi fiatalok számára is hangsúlyosabban hirdetjük meg a részvételi lehetőséget. A táborozó fiúk betekintést nyerhetnek a kötélverő, bútorfestő, kovács, mészégető, fafaragó, kosárfonó, pásztor, molnár mesterségek alapfogásaiba, a lányok aszszonymunkákkal ismerkedhetnek, mint pl. szövés-fonás, ingvarrás, kendermunkák, meszelés, főzés, kenyérsütés stb. Az egyes tanfolyamok vezetői olyan helybeli mesterek lesznek, akiknek az illető mesterség vagy napi foglalkozásuk vagy felújítható szakmájuk.

A foglalkozásokat szakmai és helyismereti előadások, környékbeli kirándulások (lővétei vízimalom és ványoló, homoródmási cseppkőbarlang, illetve homoródszentpáli halastó), valamint lovaglás, táncház, tábortűz melletti népdaltanulás és színjátszás egészítik ki. A szállás- és étkeztetési díj *nyugatiaknak* napi 8 USD + a szakmai szervezési költségek (választott mesterségenként 50-100 USD), míg az erdélyi fiatalok jóval kisebb részvételi díját a kilátásban levő alapítványi támogatások reményében a szervezők napi 2,5 USD-ban állapították meg, ami napi árfolyamon egy hétre 250 000 lejt, míg két hétre 500 000 lejt jelent. Részletek iránt érdeklődni és részvételre jelentkezni – a választandó mesterségek megjelölésével – június végéig lehet az ODFIE-székhely címén (témagazda: Szabó László).

4. **Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek III. Színjátszó Találkozója**, augusztus 6-8., Siménfalva. A helyi egyletek színjátszó csoportjainak verseny jellegű seregszemléjére 1999. július 5-i határidővel várjuk a bejelentkezéseket a székhelyi vagy a főtítkári iroda címére.

5. **Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút**, augusztus 10-24. Az épülő amerikai - erdélyi ifjúsági kapcsolatok további megnyilvánulása a 20-30 fős tengerentúli ifjúsági csoport erdélyi látogatása.

6. **„Unitáriusok találkozója”**, augusztus 14., Szejkelfürdő. A székelyudvarhelyi I-es számú unitárius egyházközség első ízben vállalta fel e nagyméretű találkozó összehívását, amelynek szervezése kapcsán az ODFIE is felajánlotta a segítségét. Helyi egyleteinktől a lehetőségek szerint küldötteket várunk, a további tudnivalókról körlevélben tájékoztatunk majd.

7. **XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 1999. évi küldöttgyűlése**, augusztus 19-22., Székelyderzs.

8. **II. ODFIE Egyház- és nemzetörténelmi vetélkedő országos döntője**, november 5.

9. **Dávid Ferenc ifjúsági emlékzarándoklat** (második alkalom), november 6., Déva.

Ez utóbbi rendezvények menetrendjéről és a részvételi körülményekről körlevelekkel értesítünk.

Személyes és egyleti terveitek eszményi összehangolása, ugyanakkor a tavalyi átlagnál érdemlegesebb részvételek reményében üdvözlünk:

az ODFIE rovatvezetői

Egyletvezetők Egyházköri Találkozója – II. kiírás

Alig néhány napja ért véget a második alkalommal megszervezett Egyletvezetők Egyházköri Találkozója. A tavalyi sorozatindításhoz hasonlóan idén is három helyszínre tagolódtak, időrendi sorrendben első volt a székelykeresztúri és székelyudvarhelyi egyházkörök egyletvezetőinek összehívott találkozója (Székelyudvarhely, április 6-8.), ezt követte április 13-15. között Nagyajtán a háromszék-felsőfehéri, majd méltó zárásként Torockószentgyörgyön április 15-17-én a marosküküllői és kolozs-tordai egyházkörök egyleti előjáróinak részvételével lezajlott szakmai fórum. A három találkozó összesen 40 egyletből mintegy 130 képviselő (helyi egyletvezetők és az országos Választmány tagjai) gazdagodhatott az eléggé zsúfolt menetrendben elhangzott beszámolókkal, a helyi egyletek vezetésével járó sikerélmények, valamint a kudarcok tapasztalatainak megosztásával.

A fő cél az idén is az egyletvezetők szakmai képzése volt, mindez egyetlen sürgető és választ kereső kérdésben megfogalmazva: „Miért egyletezzünk?” A foglalkozások is erre irányultak, így az összerázó ismerkedési játékok után, közvetlen hangulatban Czire Szabolcs sepsikőröspataki lelkész vezetésével az egyleti élet vallásos, lelki háttérét próbáltuk feltérképezni. Következtetés: a vallásosság és ezen belül az unitáriusságunk tudatos megélése biztos támpont úgy egyleti, mint teljes életrendszerünk folyamatában.

Az egyházközségi egyletek helyzetképének kiemlése rendjén különböző munkacsoportokban a „haladó”, illetve a frissen indult, vagy valamilyen okból megszűnt egyletek beszámolóiból okulhattunk. Egyleti „öröm” volt azt tapasztalni, hogy néhány hozzászólás esetében megértük azt az áldott pillanatot, amikor a helyi vezetők úgy beszéltek működési gondjaikról, másfelől az elért sikerekről, mint akik végre megéreztek az egyleti élet lényegét. Ezt mindenképp fejlődésnek tekintjük. A továbblépéshez próbáltak szakmai segítséget nyújtani a csoportok vezetői: a főtítkári és az elnök, illetve Czire Szabolcs és alulírott.

ODFIE-Tájékoztató

Az ODFIE ez évi központi rendezvényeit, valamint az országos Választmány körleveleinek témakörét is részletesen átbeszéltük, az érdemlegesebb részvétel, illetve a rendszere-sebb visszajelzések reményében. Ez utóbbi téma kézzelfoghatóvá tétele érdekében az „Egyleti kapcsolattartás” címszó alatt a résztvevők kisebb csoportokra oszolva próbálták ki levélírói jártasságukat. Ezen foglalkozás azáltal vált hasznosabbá, hogy a különböző jellegű címzetteknek megírt egyleti leveleket tartalmilag és formailag egyaránt aprólékos módszerességgel kielemeztük.

Szakszerű kérdőívcsomag használati útmutatójának megismertetésével és népdaltanítási alapfogások átadásával a sepsiszentgyörgyi Jánosi József néptáncoktató népi hagyományaink felleltározásával és ápolásával kapcsolatban nyújtott módszertani képzést. Más megközelítésben ugyanezt kísérelték meg Torockószentgyörgyön a Kolozsvárról meghívott előadók: Szép Gyula és Borbély Éva.

Az egyleti színjátszás fontosságáról és a színdarabpróbákra vonatkozó gyakorlati tudnivalókról alulírott tartott műhelymunkába átcsapó előadást, hol az egész napi program lemerültségében, hol a tavaszi „zöldben” körbeülve.

A többi már a frissítő szándékú, de annál felkapottabb programrészbe sorolható: hogy mit jelentett a nagyajtai templom sötétjében az újszerű meditációs gyakorlatot megélni, és hogy milyen volt a torockószentgyörgyi templomkertben, éjszakai csillagragyogásban ugyanezt tenni, azt csak azok tapasztalhatták meg, akik nem maradtak el erről (a visszajelzésekben szerint „ki nem törölhetőnek” bizonyuló élmény szerzője: Czire Szabolcs).

Nem utolsósorban énekeket is tanultunk Lakatos Csillának, és a végre újra összeállt egyleti gitáros csapatnak köszönhetően (Lakatos Sándor, Nagy Endre és Szász Csaba). A zenei csúcspont, a váratlanul csodálatos torockószentgyörgyi időjárásnak köszönhetően mindenképp az esti tábortűznél volt leginkább lemérhető. És nyilvánvalóan mindhárom helyszín esetében bulival zártunk.

„Mire leginkább belejön az ember, már vége is...” - mondhattuk egymásnak torockószentgyörgyi elválásunkkor. Köszönet minden helyi szervezőnek és támogatónak egyaránt, a találkozók zárógondolataként pedig álljon az ott elhangzott megszívlelendő felhívás: (ön)vezetőképzésnek minősül az is, ha odahaza tudatosan szántok legalább egy kis időt sajátos egyleti kérdéseitekre...

Solymosi Zsolt ODFIE-alelnök

Nagyképű kezdésemben akár azt is mondhatnám: már megjelent belőle a harmadik évfolyam első száma. Ha azonban valóságosabb felvezető akarok lenni, csak annyit írok: sorozatban immár harmadszor sikerült kiadnunk egy-egy elmúlt egyleti évet összefoglaló és bemutató kiadványt. Emme harmadik több szempontból is eltér a megelőző kettőtől: borítójának színe zöldről kékre változott, oldalainak száma megsokszorozódott, fényképeinek minősége valamelyest javult, s ami mindennél fontosabb, hogy neve ODFIE-lapból ODFIE-közlönyé lett, hála az őt eme minőségéből immáron kitérő ODFiokának (bemutatását lásd alább).

Az új megnevezés talán jobban is talál hozzá: a közlönyök kissé hivatalos, kissé száraz, pontosságra és tényszerűsége törekvő hangja éppen ezért igényes nyelvezettel és választékos szerkesztési móddal párosul benne. Mindezzel talán azt is nyertük, hogy az oldott hangvételre és játékos felvezetésekre éhes olvasó esetleg borzongva teszi félre, de az ilyeneknek rögtön az új lapot nyomnók kezükbe, amely a Tájelekoztatóhoz képest, valóban olyan könnyed, mint a névadó lapi. Ugyanakkor azonban sikerült megőriznünk a már első szám által meghirdetett jelleget és stílust: a kifejtett egyleti munkát a valósághoz hűen, a maga teljességében bemutatni, s talán ez adja igazi értékét.

Lényegében benne van az egész 1998-as egyleti év: hiszen hétről hétre, hónapról hónapra követi az unitárius ifjúsági eseményeket és képviselőket. Aki belefáradna a tömör felsorolásba, hogy ki, hol, mikor, kivel, az hamar megkönnyebbülést nyerhet a központi rendezvényekről szóló beszámolókból mérülve. Emme alábukást lelki-vallásos ízekkel fűszerezik az esetenként elhangzott imák és prédikációk; az egyes előadások és nyilatkozatok pedig a rendezvények szakmai jellegű útvesztőiből nyújtanak kiigazítást.

Bele egyenesen a szervezeti élet rejtelméinek kellős közepébe: nemcsak az évi küldöttgyűlésről, de a soros választmányi ülésekről is jelentések árulkodnak. Hogy aztán megkönnyebbült reménységgel tekinthessünk a ragyogóbbnak ígérkező jövő felé: egész sorozat írás beszél arról, hogy a nemzetközi kapcsolatok mi mindent ígérnek. S hogy nehogy valaki bután haljon meg, rövid ízelítőt kaphat az ODFIE történetéről, céljairól, kapcsolatrendszeréről – s végül a következő egyleti év programtervezetén, a választmányi tagok és munkatársak magánéletének feltárt adatain élvezkedhet. Végül pedig a Választmánnyal együtt köszönheti meg a segítséget mindazoknak, akik az 1998-as évben Egyletünket támogatták, s akiknek neve ott sorakozik a hátsó borító belső oldalán.

Körülbelül ez a nagyja. Az apraját mindenki megtalálja az égszínkéék borító felütésének egyszerű kézi mozdulata árán. Ahhoz pedig az unitárius lelkészi hivatalokon, illetve az egyházközségi ifjúsági egyletek vezetőinél lehet hozzájutni. Különleges igényeket (amennyiben azok a kiadvány megszerzésére irányulnak) készségesen kielégítünk a kolozsvári ODFIE-székhelyen és a sepsiszentgyörgyi ODFIE-irodában.

GYERŐ DÁVID ODFIE-főtítkár

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Az **Egyházi Képviselő Tanács** március 25-én tartotta I. évnegyedi rendes ülését, amelyen a lelkésznevelést, az unitárius iskoláink első félévi eredményeit, valamint adminisztratív és gazdasági kérdéseket tárgyaltak meg.

Az **I. negyedévi lelkészköri értekezleteket** március 8-17. között tartották: március 8. Marosvásárhely, március 9. Székelykeresztúr, március 10. Székelyudvarhely, március 16. Brassó, március 17. Kolozsvár. Az értekezleten **Léta Sándor** petrosényi lelkész: **A jézus-kutatás legújabb eredményei Észak-Amerikában**, dr. **Csanádi András** tudományos kutató: **A keresztény egyház gazdasági szerepének és megbízatásának a kérdése** című előadások hangzottak el.

Február 20-án a segesvári unitárius egyházközség tanácstermében ismételt megrendezték az unitárius, református, szász evangélikus, római katolikus és görög katolikus egyházközségek versenyzőinek, az **„Orbán Balázs”**-kupával díjazott hagyományos **asztalitenisz versenyt**. A verseny kezdeményezője és szervezője **Zöldi Árpád Dénes** református presbiter volt. A díjazottak közül a legidősebb a református **Temesvári József** 84 éves, a legfiatalabb a görög katolikus **Mirrac Andra** 10 éves versenyzők voltak. A verseny az öikuménia szép példáját igazolta. (Benedek Jakab lelkész)

Az unitárius teológiai hallgatók a **húsvéti ünnepek** alkalmából **legációk szolgálatokat** végezte. **Legátust fogadó gyülekezeteink lelkészeinek, és híveinek köszönetünket nyilvánítjuk.**

Április 11-én **Torockón emlékünnepeket tartottak, Zsakó (Sakó) Istvánra (1809-1892) emlékezve**, aki az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején Torockó bírója,

nemzetőr százados és az egyházközség gondnoka volt. Az ünnepi istentiszteleten imát **Ferenc Gábor** lelkész, beszédet **dr. Rezi Elek** főjegyző mondott. Ezt követően ünnepi műsor következett, majd az emléktábla leleplezése Zsakó István egykori szülőházának falán. Az emlékünnepegy műsorát a jelenlevő kolozsvári Unitárius Kollégium énekkara is gazdagította.

A kolozsvári Protestáns Teológiai intézetben március 20-án tartották, az **Akadémiai Napokat**. Az előadásokat: **Kovács Sándor: John Paget - egy angol unitárius erdélyi életútja**, **Dr. Tonk István: A református egyház patrónusai. Fejezetek az erdélyi arisztokrácia történetéből** címen tartották.

Fazakas István, a kolozsvári Unitárius Kollégium történelemtanára március 26-án **sikeres doktori szigorlatot tett** a Babes Bolyai Tudományegyetemen. Doktori dolgozatának címe: **A felvilágosult abszolutizmus vallás- és neveléspolitikája Erdélyben**. Dr. Fazakas Istvánnak őszintén gratulálunk, és további sikeres tudományos munkásságot kívánunk.

Megjelent a „LÁNG” címmel az **unitárius teológiai hallgatók lapja**. A „Láng” további élesztéséhez várjuk a folytatást.

A **Dávid Ferenc Egylet** április 18-án tartotta felolvasó ülését, amelyen **dr. Rezi Elek** tartott előadást: **Az unitarizmus megerősödése és fel lendülése Erdélyben a 19. és a 20. század fordulóján**. A felolvasó ülést zenezámok és szavatok tették teljesebbé.

Dr. Szabó Árpád püspök április 5-16. között az Angol Unitárius Egyház meghívására **látogatást tett Angliában**. A főtisztelendő úr részt vett az Angol Unitárius Egyház évi főtanácsi gyűlésén is.

Az egyházi iratterjesztőben kapható kiadványaink:

Kis Biblia	2500 lej.
Énekeskönyv	6000 lej.
Dr. Kovács Lajos: Részvétel az evangélium ügyében	2500 lej.
Balázs Ferenc: Közérthető Evangélium	5000 lej.
Balázs Ferenc : A rög alatt	22000 lej.
Dr. Erdő János: Teológiai tanulmányok	12000 lej.
Enyedi György válogatott művei	12500 lej.
Kelemen Miklós: Enyedi György	20000 lej.
Dr. Rezi Elek: Hit és erkölcsstan	2000 lej.
Dr. Rezi Elek: Válaszd az életet	8000 lej.
Vallomás magunkról	21900 lej.
Valláskönyv I., II., III. osztály	9500 lej.

HALOTTAINK

Bencz Dénesné sz. Salamon Teréz, Bencz Dénes homoródmácsi lelkész felesége életének 62. évében március 12-én elhunyt. Március 14-én temették a homoródmácsi temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Lakatos Gyula homoródkarácsonyfalvi lelkész végezte. Egyházunk nevében dr. Szabó Árpád püspök búcsúztatta.

Özv. Lukács Sándorné sz. Fazakas Margit Mária, Lukács Sándor volt dicsőszentmártoni lelkész özvegye, 93 éves korában, március 21-én, Dicsőszentmártonban elhunyt. Március 23-án temették Dicsőszentmártonban, a temetésen a lelkészi szolgálatot Fazakas Endre dicsőszentmártoni lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

**Unitárius Közlöny
A Keresztény Magvető
melléklete.**

**Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő,
Kovács Sándor szerkesztő.
Olvasószerkesztő:
Kürti Miklós.**

**Kivitelezés: Kriza János.
Készült a TIPOHOLDING
nyomdájában.**